

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
Національний науковий центр
«Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради ННЦ
«ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»,
протокол № 10 від 24 червня 2026 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВІЛЬНОГО ВИБОРУ

Введено в дію
наказом директора
від 24 червня 2026 року № 123/12-01

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення розроблено з метою конкретизації процедури формування переліку та вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін із циклу вільного вибору для рівня освіти «доктор філософії».

1.1. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (зокрема статті 62, п. 15), Статуту Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України (далі – ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», Положення про організацію освітнього процесу у ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса».

1.2. Вибіркові навчальні дисципліни визначає ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» залежно від специфіки фахової підготовки та обраного профілю навчання та вводить їх у навчальний план з метою задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб здобувачів вищої освіти, посилення їх конкурентоспроможності та врахування регіональних потреб тощо.

1.3. Вільний вибір навчальних дисциплін здійснюється здобувачами вищої освіти у межах освітньо-наукової програми та навчального плану, в обсязі, що становить не менше 25 % загальної кількості кредитів Європейської кредитної трансферна-накопичувальної системи.

1.4. Навчальні плани встановлюють перелік вибірових дисциплін для здобувачів вищої освіти з числа професійно-орієнтованих за певним профілем навчання в рамках однієї спеціальності.

1.5. Вибіркові дисципліни професійної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за обраним профілем, що визначає характер майбутнього наукового дослідження; сприяють академічній мобільності здобувача та його особистим інтересам.

1.6. Реалізація вільного вибору дисциплін передбачає індивідуальний вибір кожного здобувача вищої освіти окремих дисциплін з переліку.

1.7. Вибіркові дисципліни вивчаються впродовж двох перших років навчання в аспірантурі, починаючи з 2 курсу, у кількості від трьох до шести (у межах одного курсу). Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить, як правило, 4 кредити. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії мають право обирати вибіркові дисципліни на увесь період навчання.

1.8. Формою підсумкового контролю вибірових дисциплін є екзамен.

2. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Право вибору надається усім здобувачам вищої освіти ступеня доктора філософії. Кількість вибірових дисциплін, кількість кредитів, що відводиться на їх вивчення, форми контролю визначаються індивідуальним планом підготовки в аспірантурі.

2.2. Перелік вибірових дисциплін підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії аналізується та оновлюється шляхом перегляду та перезатвердження освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки в аспірантурі;

Процедура запису

2.3. Запис проводять тільки на вибірові дисципліни в межах затвердженого навчального плану освітнього ступеня «доктор філософії».

2.4. Здобувачі вищої освіти здійснюють запис на вивчення навчальних дисциплін вільного вибору протягом вересня/січня поточного навчального року шляхом подання відповідної заяви до директора ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса».

2.5. Запис на вивчення навчальних дисциплін вільного вибору здобувачі вищої освіти денної та заочної форм, а також за формою навчання поза аспірантурою проводить науковий співробітник відділу аспірантури та докторантури. Корегування вибору відбувається шляхом подання відповідної заяви до директора ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», через анулювання попередньої заяви.

2.6. Заяву на вивчення навчальних дисциплін вільного вибору здобувачі вищої освіти заповнюють у двох примірниках: один залишають у відділі аспірантури та докторантури, інший – собі. Кожен примірник заяви погоджують аспірант та заступник директора з наукової роботи (*Додаток*).

2.7. Невчасне подання здобувачем вищої освіти заяви на вивчення вибірових дисциплін є порушенням навчальної дисципліни. У цьому випадку відділ аспірантури та докторантури самостійно прикріплює такого здобувача вищої освіти на вивчення вибірових навчальних дисциплін.

2.8. Після завершення запису відділ аспірантури та докторантури узагальнює заяви та формує групи здобувачів вищої освіти для вивчення дисциплін вільного вибору.

2.9. Обрані дисципліни вносять до індивідуальних планів аспірантів. З цього моменту вибірова дисципліна стає для здобувача вищої освіти обов'язковою.

2.10. Заяви здобувачів вищої освіти зберігають у відділі аспірантури та докторантури до кінця навчального року.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВІЛЬНОГО ВИБОРУ

3.1. Викладання навчальних дисциплін вільного вибору можуть здійснювати за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності наукової установи оперативно задовольнити потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними профілями навчання.

3.2. Відділ аспірантури та докторантури та лабораторія теоретичних досліджень, міжнародної, редакційно-видавничої та науково-методичної діяльності ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» мають забезпечити організацію освітнього процесу високої якості. Основними критеріями є: *кадрове* забезпечення (відповідність п. 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності від 30 грудня 2015 року № 1187); *навчально – методичне* забезпечення (навчально-методичний комплекс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації тощо); *інформаційне* забезпечення.

4. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ

4.1. У разі поновлення, переведення здобувача вищої освіти перезарахування вибірових дисциплін проводиться завідувачем відділу аспірантури та докторантури за узгодженням директора на підставі витягу (академічної довідки) з відомостей успішності.

4.2. Перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови однакової кількості кредитів.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Дане положення набуває чинності з дати затвердження Вченою радою ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса».

5.2. Усі зміни та доповнення до даного Положення вносяться шляхом відповідного рішення Вченої ради ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса».

5.3. З моменту затвердження в установленому порядку нової редакції Положення, попереднє втрачає чинність.

**Розробник, завідувач відділу
аспірантури та докторантури**

Дар'я ДАВИДЕНКО

Додаток А

Директору Національного наукового
центру «Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»
Міністерства юстиції України,
Анастасії КУПРІЯНОВІЙ

здобувача вищої освіти ступеня
доктора філософії

(прізвище, ім'я, по батькові)

ЗАЯВА

Прошу дозволити мені обрати дисципліни з циклу професійної підготовки для виконання індивідуального плану роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії.

До переліку обраних мною дисциплін включити наступні:

1. «_____»

_____» у II семестрі.

2. «_____»

_____» у III семестрі.

3. «_____»

_____» у IV семестрі.

«___» _____ 20___ р.

(підпис)